

มโนทัศน์เรื่องความตายในทัศนะศรี อรพินโท*

Concept of Death in Sri Aurobindo's Perspective

พระพจนันท์ กุมพล และคำแหง วิสุทธางกูร

Phra Pojanun Kumpol and Khamhaeng Visuddhangkoon

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

KhonKaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pojikpl2561@hotmail.com

บทคัดย่อ

ความตายเป็นสภาวะที่อยู่กันคนละขั้วกับชีวิตอันก่อให้เกิดการสูญเสีย พลัดพรากเป็นเหตุให้มองความตายเป็นสิ่งน่ากลัวยิ่ง และไม่ใช่สิ่งที่พึงปรารถนาเพราะทำให้ชีวิตมีขอบเขตจำกัด ซึ่งดูเหมือนความตายเป็นชีวิตที่ถูกซ่อนไว้ เป็นสิ่งไกลตัวและไร้ประโยชน์ แต่ในความเป็นจริงกลับตรงข้ามอย่างสิ้นเชิง บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์มโนทัศน์เรื่องความตายตามทัศนะของศรี อรพินโท เพราะเขามีมโนทัศน์เชิงจิตวิญญาณ เพื่อการพัฒนาที่สร้างสรรค์และทำให้เข้าใจความตายตามความเป็นจริง ผลการศึกษาพบว่า มโนทัศน์เรื่องความตายแสดงถึงความตายในแง่คู่ตรงข้ามกับชีวิตที่รวมเป็นหนึ่งเดียวความตายเปรียบเป็นพระอาทิตย์ ความตายในฐานะเป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะการแตกสลายทางรูปทรงซึ่งเปรียบเหมือนเสื้อผ้า ประตูละหว่างโลกนี้กับโลกอื่น และความตายเป็นชีวิตที่ถูกปิดบังในส่วนการวิเคราะห์พบว่า ตามการให้เหตุผลสนับสนุนและโต้แย้งมโนทัศน์ความตายแนวคิดสารานิยมทั้งโลกตะวันตกและตะวันออก ไม่สามารถอธิบายได้และมีอย่างน้อยสองแนวคิดคือ ปราภฏการณ์วิทยาและธรรมชาตินิยมที่เห็นตรงกับมโนทัศน์ความตายในแง่คู่ตรงข้ามกับชีวิตที่รวมเป็นหนึ่ง ส่วนความตายในฐานะเปรียบเป็นพระอาทิตย์ และเป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะมีแนวคิดเชิงเล่นแร่แปรธาตุมาสนับสนุน ส่วนความตายในฐานะการแตกสลายทางรูปทรง ซึ่งเปรียบเหมือนเสื้อผ้า มีแนวคิดพุทธวัชรยานที่สนับสนุนและความตายเป็นชีวิตที่ถูกปิดบังลงรอยกับแนวคิดของคาร์ลยุง มโนทัศน์ความตายเหล่านี้อาจดูเหมือนขัดแย้งกับสามัญสำนึกและห่างไกลกับชีวิตมนุษย์ ทว่าหากพิจารณาในเชิงสัญลักษณ์และอุปลักษณ์ ผู้เขียนกลับพบว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโลกของเราทั้งสิ้น เพราะความจริงมนุษย์ไม่อาจหลบเลี่ยงความตายได้ แต่สามารถใช้ความตายวิวัฒนาการไปสู่การมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นได้

คำสำคัญ: ความตาย; ความสมบูรณ์; สาวิตรี; สัจธรรม

*ได้รับบทความ: 23 กรกฎาคม 2561; ตอบรับตีพิมพ์: 15 สิงหาคม 2561

Abstract

Death is an opposite state of life with each other which lead to loss, severance that cause to consider death as a terrible and undesirable thing because life is limited. It looks like death is overlapped. It is far and waste. But in fact, it is absolutely opposite, thus this article aims to study and analyze the concept of death as perceived by Sri Aurobindo, because he has a spiritual concept for creative development and understanding nature of death. The study found that the concept of death represents the opposite of a unified with life, death as a metaphor for the sun, as a way to immortality, as a broken figure like a garment, as the door between this world and another world and death as a life disguised. In the analysis, it was found that, according to justifications and contradictions, the concept of death in materialism of Western and Eastern can not support. And there are at least two ideas; Phenomenology and naturalism are seen in the concept of death as opposed to life as one thing. Death as the sun and a path to immortality, Alchemy concepts supported them. Death as a break in shape, like clothes, there is a Vajrayana Buddhism concept, and death as a life disguised justified by Carl Jung's View. Concepts of death may seem to paradox and far away from human life but if you look at Symbol and Metaphor aspects, the author finds that all is related to our world, due to human can not obliterate death, on the contrary, death can evolve into a better life.

Keywords: Death; Perfection; Savitri; Truth

1. บทนำ

ความตายในสามัญสำนึกของคนทั่วไปเป็นสภาพที่ร่างกายสูญเสียความเป็นชีวิตอันเป็นสัจธรรมของชีวิต ที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนโดยตรง แต่จะมีสักกี่คนที่ได้ตระหนักถึงธาตุแท้ของความตายซึ่งคนส่วนใหญ่พิจารณาว่าเป็นสิ่งไกลตัวและเป็นประสบการณ์ของบุคคลอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตนเองยังไม่เคยเผชิญกับความตายสิ่งที่สำคัญก็คือ คนทั่วไปไม่สามารถเข้าใจความตายตามความเป็นจริงทำให้ไม่อาจตอบคำถามได้ว่า

ความตายมาจากไหน ขณะตายรู้สึกอย่างไร และตายแล้วจะไปไหน สิ่งเหล่านี้ทำให้คนส่วนใหญ่พิจารณาความตายเป็นสิ่งเร้นลับ เกิดเป็นความสงสัยและความหวาดกลัวตามมา ซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติเชิงลบที่ต้องหลีกเลี่ยงความตายให้ไกลและวางสถานะของความตายเป็นอุปสรรคกับชีวิตในความเป็นจริงถึงแม้ความตายอยู่ในมิติที่ซ่อนเร้นและมีความน่าสะพรึงกลัวก็ตาม แต่ความตายก็ยังมีแง่มุมเชิงบวกโดยเฉพาะบทบาทในการพัฒนาทางจิตวิญญาณซึ่งถือเป็นความจำเป็นตามข้อเท็จ

จริงพื้นฐานแห่งความมีอยู่ของมนุษย์ดังนั้นความตายจึงเป็นอีกด้านหนึ่งของชีวิตที่มนุษย์ไม่อาจกีดกันออกไปจากวิถีการดำรงอยู่ศรี อรพินโท (Sri Aurobindo, 1872-1950) ซึ่งเป็นนักปรัชญาอินเดียร่วมสมัยอยู่ในยุคเดียวกับท่านมหาตมะ คานธี มีมโนทัศน์เรื่องความตายที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเองอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเชิงบูรณาการซึ่งงานประพันธ์ของศรีอรพินโท ที่กล่าวถึงเรื่องความตาย เช่น The Life Divine, The Letter on Yoga, SABCL และมหากาพย์สาวิตรี รวมทั้งงานเขียนของ The Mother ผู้ร่วมงานทางจิตวิญญาณของท่านได้ชี้ให้เห็นว่าความตายเป็นสิ่งที่ฝังแน่นอยู่กับชีวิตอย่างที่ไม่อาจแยกจากกันได้ เนื่องจากอรพินโท พิจารณาความตายเป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบที่แสดงถึงการที่ชีวิตมีขีดจำกัด ได้แก่ ความตาย ความปรารถนาและการไร้ความสามารถ รวมไปถึงความตายยังได้มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นตัวช่วยหรือตัวเร่งในกระบวนการวิวัฒนาการเชิงจิตวิญญาณของมนุษย์โดยอาศัยโยคะองค์รวม

2. แนวคิดเรื่องความตายของศรี อรพินโท

ศรี อรพินโท ถูกจัดให้อยู่ในสำนักปรัชญาอโหวต เวทานตะ ตามการวินิจฉัยของจันดราหาร์ ชาร์มา (Chandradhar Sharma, 1987 : 381) ซึ่งมโนทัศน์เรื่องความตายของเขาได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์พระเวทและอุปนิษัตอันอยู่บนพื้นฐานแนวคิดความเป็นอมตะของอาตมัน ที่ว่าอัตตาคือการไม่เกิดและการไม่ตาย ไม่สามารถทำลายได้ และเป็นนิรันดร์แม้ร่างกายเสื่อมสลายแต่อาตมันยังดำรงอยู่ และเสาะแสวงหาร่างใหม่ต่อไปในโลก

อื่นจนกว่าอาตมันจะรู้แจ้งถึงพรหมณ์ว่าเป็นอุดมคติสูงสุดของชีวิต มโนทัศน์ทั้งหลายบ่งบอกถึงนิยามและความสำคัญเชิงก้าวหน้าของความตายที่มุ่งพัฒนาชีวิตสู่ความสมบูรณ์แบบมีรายละเอียดดังนี้

1. ความตายในฐานะคู่ตรงข้ามกับชีวิตที่รวมกันเป็นหนึ่งเดียว แนวคิดเรื่องความตายในฐานะเป็นคู่ตรงข้ามกับชีวิตที่รวมกันเป็นหนึ่งเดียวปรากฏอยู่ในมหากาพย์สาวิตรี ซึ่งเป็นเรื่องราวของความรักและความตายอันเป็นวรรณกรรมที่สำคัญของศรี อรพินโท นับตั้งแต่ราวปี 1920 เขาต้องการปลุกเร้าให้เห็นว่า ชีวิตไม่สามารถอยู่เพียงลำพังโดยปราศจากความตายได้ เพราะแท้จริงแล้วทั้งชีวิตและความตายเป็นส่วนที่อยู่ในกระบวนการเดียวกัน ดังนั้นชีวิตและความตายจึงรวมเป็นหนึ่งซึ่งความตายได้เป็นพื้นฐานของชีวิตและฝังแน่นกับชีวิตอย่างแยกไม่ออก ดังบทประพันธ์ที่ว่า

“ชีวิต ความตาย ความตาย ชีวิต คำทั้งสองนี้ติดสอยห้อยตามกันมาเนิ่นนานเหลือเกิน

ความคิดและจิตสำนึกของเรา ทำให้ดูเหมือนเชื่อมั่นว่าเป็นสองสิ่งที่ตรงข้ามกัน แต่มาบัดนี้ความนึกคิดทั้งหลายที่ถูกปิดบังไว้มาแสนนานถูกเปิดเผย ความจริงทั้งหลายที่ได้รับ

การปลดปล่อยจึงคาดคิดไม่ถึง... ชีวิตแสนสั้นเพราะความตายจนกระทั่งติดอยู่กับชีวิตทำให้เรารู้สึกประหลาดใจ” (Sri Aurobindo, 2009 : 216)

ดังนั้น จึงเห็นได้อย่างเด่นชัดทีเดียวจากบรรทัดข้างต้นว่า ชีวิตคือ ความเป็นจริงและความตายเหมือนเป็นเพียงการหยุดพัก ซึ่งทั้งสองสิ่งอยู่ในกระแสของการดำรงอยู่ที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง อรพินโทชี้ให้เห็นว่า ชีวิตและความตายคือความ

เป็นหนึ่งในสิ่งที่ไม่อาจแยกจากกันได้อันเป็นการเคลื่อนที่อย่างเป็นธรรมชาติ ความเป็นจริงเช่นนี้มีมาอย่างยาวนานแล้ว เพียงแต่ปัจเจกชนมองสองสิ่งนี้แยกจากกันและโดดเดี่ยวความตายจากการสร้างมโนคติที่พิจารณาชีวิต และความตายเป็นหนึ่งในเดียวจึงเท่ากับเป็น “การปลดปล่อยความจริง”

2. ความตายเปรียบเป็นพระอาทิตย์ มนุษย์มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมาแต่เดิมคนอินเดียสมัยยุคเวทเชื่อว่า เทพเจ้าทั้งหลายคือสัจภาวะทั้งหลายที่ทำหน้าที่ควบคุมอยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ธรรมชาติ จึงมีความเชื่อเรื่องสุริยเทพอย่างเช่นพระอาทิตย์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ทั้งในแง่การให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ด้วยการให้พลังงานและแสงสว่าง แต่ในขณะเดียวกันไฟอันเป็นรัศมีของพระอาทิตย์ก็มีพลังอำนาจที่จะเผาผลาญทำลายสรรพสิ่งให้สูญสลายได้ ดังนั้นพระอาทิตย์จึงเปรียบเหมือนสิ่งที่ให้กำเนิดชีวิตและความตาย อันแสดงถึงภาพลักษณ์ที่ดูเหมือนขัดแย้งกันแต่มีความผสมผสานกัน เฉกเช่นเดียวกับพระอาทิตย์ที่แม้จะอยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากเพียงใดก็ตามคนส่วนใหญ่ก็มักมองข้ามความสำคัญ อโรพินโทมีแนวความคิดที่แสดงถึงความตายในฐานะเปรียบเป็นพระอาทิตย์ดังบทกวีว่า

“ในความเยือกหยิ่งของเธอได้สร้างกำแพงที่มองไม่เห็นและไร้ประตู วิญญาณของมนุษย์ข้ามผ่านตัวเธอไปยังสวรรค์ พระอาทิตย์แห่งสวรรค์บังคับหนทางของมันผ่านความตายและราตรีกาล แสงของมันมองเห็นได้อยู่เหนือวงรอบแห่งความมีอยู่ของเรา จิตใจของฉันทคือ คบไฟที่สว่างไสวอันหนึ่งจากพระอาทิตย์ที่นรินทร์”

(Sri Aurobindo, Savitri, 1973 : 648)

บทกวีข้างต้นได้ให้ภาพลักษณ์ของความตายในฐานะเปรียบเป็นพระอาทิตย์ อันหมายถึงสุริยเทพประจำสรวงสวรรค์ ซึ่งได้บังคับเส้นทางของวิญญาณผ่านความตายและความมืดของกลางคืนนั่นคือ พระอาทิตย์ในเวลากลางคืนเทียบเท่ากับ ความตาย ในขณะที่ช่วงเวลาที่พระอาทิตย์ส่องแสงเทียบเท่ากับการให้ชีวิตหรือความมีอยู่ของมนุษย์ด้วยเหตุนี้ทั้งศรี อโรพินโท และอาจารย์แม่ จึงมองว่าความตายในท้ายที่สุดแล้วก็เป็ นมายาภาพ เป็นพระอาทิตย์ที่มีสองหน้าสวมน้ำกากเทพเจ้าที่เป็นทั้งความตายและชีวิต

แม้ว่าจะมีคำทักท้วงที่ยังค้างคาอยู่ไปยังศรี อโรพินโท และอาจารย์แม่ ที่ว่าความตายเป็นมายาภาพ ในท้ายที่สุดเป็นพระอาทิตย์ที่มีสองหน้าสวมน้ำกากของเทพเจ้า ซึ่งเป็นทั้งความตายและชีวิต เป็นสิ่งที่ผู้เขียนจะอ้างเหตุผล ข้อความอันเป็นใจความสำคัญของบทที่ 10 ในมหากาพย์สาวิตรี โดยอ้างคำกล่าวที่เป็นแหล่งข้อมูลจาก Indian tradition Coomaraswamy (1997) เดือนความจำแก่เราว่า

“สิ่งใดก็ตามที่อยู่เบื้องล่างพระอาทิตย์ สิ่งนั้นทั้งหมดอยู่ในอำนาจของเทพเจ้าแห่งความตาย”

พระอาทิตย์ “เงามืดของมันเป็นทั้งความเป็นอมตะและความตาย” และ “เมื่อเป็นเช่นนั้นพระอาทิตย์ก็คือ เทพเจ้าแห่งความตาย ซึ่งผู้ที่ได้รับผลแห่งอำนาจของเขายืนอยู่พื้นโลกเบื้องล่างก็ยังคงเป็นสิ่งต้องตาย”(Coomaraswamy, 1997 : 10)

3. ความตายในฐานะเป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะ นักปราชญ์ยุคพระเวทบางคนเชื่อว่าความมีอยู่เชิงกายภาพเป็นสิ่งต้องตาย และวิญญาณเป็นอมตะ ถ้าบุคคลเห็นแจ้งในวิญญาณของตน เขาจะกลายเป็นอมตะที่ไม่มีวันตาย สำหรับความเห็นแจ้งในวิญญาณ บุคคลจำต้องรวมอัตตาของตนให้เป็นหนึ่งเดียวกับวิญญาณที่เป็นอมตะนั้น สิ่งนี้สามารถบรรลุผลสำเร็จเมื่อบุคคลนั้นได้สลัดทิ้งซึ่งร่างกายที่ถูกไล่ล่าด้วยความตายเท่านั้น และธรรมจิต (Spirit) ถูกปลดปล่อยให้เดินทางไปยังโลกที่เป็นอมตะ อย่างเช่น พระเป็นเจ้า (The Absolute) ด้วยเหตุนี้ความตายจึงเป็นทางผ่านจากความเป็นสิ่งต้องตายสู่ความเป็นอมตะ มหากาพย์สาวิตรีเปิดเผยวิถีทางเช่นนี้ของความตาย ดังที่ท้าวอัสวะปติบิดาของสาวิตรีกล่าวกับเธอ เมื่อครั้งเปิดตัวสามีและพบความมืดปกคลุมเหนือสามีของเธอ ความว่า

“ชะตากรรมของพวกเราถูกเขียนไว้แล้ว ด้วยคำที่เป็นคู่กัน ผ่านทะเลด้านที่ตรงข้ามกันของธรรมชาติ เราจึงย่างกรายเข้าไปใกล้พระเป็นเจ้า ออกจากความมืด พวกเรายังคงเติบโตไปสู่แสงสว่าง

ความตายคือ หนทางของพวกเราสู่ความเป็นอมตะ” (Sri Aurobindo.Savitri, 1973 : 424)

ดังนั้น ในหนทางหนึ่งที่มีความตายเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ในเชิงปัจเจก ความตายได้กระตุ้นจิตสำนึกที่ตามมาภายหลังให้เห็นถึงความจำเป็นต้องมีความสมบูรณ์แบบ ดังที่ศรี อรพินโทกล่าวว่า “สำหรับข้าพเจ้าแล้ว ความตายคือ ปากทางของความเป็นอมตะ” (Sri aurobindo, 1972

: 647) ความตายได้ปลุกเร้าความปรารถนาอันแรงกล้าของมนุษย์ที่จะเข้าถึงความสมบูรณ์แบบ และยังคงตระหนักดีถึงความจำเป็นของการเป็นอมตะ ซึ่งในมหากาพย์สาวิตรีพรรณาประเด็นความ เป็นอมตะนี้ ด้วยการอ้างอิงการปฏิบัติโยคะองค์รวมของท้าวอัสวะปติ และการปฏิบัติโยคะอันศักดิ์สิทธิ์ของสาวิตรี ในการปฏิบัติโยคะองค์รวมของท้าวอัสวะปติ ทำให้เข้าถึงประสบการณ์เชิงนิรวาณะ ซึ่งอาศัยโยคะองค์รวมเป็นวิถีทางของการเคลื่อนขึ้นไปสู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้หลุดพ้นจากอวิชชา และมีจิตสำนึกที่ศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นเขาจึงบรรลุความมีอยู่อันสมบูรณ์กับพระเป็นเจ้าด้วยความมีดุลยภาพแห่งอัตตา (อาตมัน)

4. ความตายในฐานะการแตกสลายทางรูปทรง ซึ่งเปรียบเหมือนเสื้อผ้า ศรี อรพินโท ยังคงยึดมั่นในมนทัศน์เรื่องความตายที่เชื่อมโยงกับคัมภีร์ภควัทคีตา ที่แสดงถึงความเป็นอมตะของวิญญาณ ที่ต้องเปลี่ยนจากสถานะหนึ่งไปสู่สถานะใหม่ จึงต้องมีฐานรองรับความเป็นอมตะนี้โดยอาศัยร่างกายอันเปรียบเสมือนเสื้อผ้า เพราะความตายทำให้ร่างกายเสื่อมสลายและใช้การไม่ได้อีกต่อไป วิญญาณจึงต้องเสาะหาร่างกายใหม่หรือเครื่องนุ่งห่มชุดใหม่ต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า

“ร่างกายที่จำกัดได้มาถึงการสิ้นสุด แต่วิญญาณที่ครอบครองและใช้ร่างกายนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ไร้ขอบเขตจำกัด เป็นนิรันดร์และไม่อาจทำลายได้ วิญญาณสลัดทิ้งร่างกายเก่าและย้ายไปยึดครองร่างกายใหม่ ประดุจดั่งมนุษย์ เปลี่ยนเครื่องแต่งกายที่ชำรุดเสียหายไปสวมใส่เครื่องแต่งกายชุดใหม่” (Sri aurobindo, 1972 : 62)

ในมหากาพย์สาวิตรี ศรี อรพินโท แสดงมโนทัศน์ความตายในฐานะการแตกสลายทางรูปทรงซึ่งเปรียบเหมือนเสื้อผ้า ในช่วงที่เทพเจ้าแห่งความตายเผชิญหน้ากับสาวิตรีด้วยการทำสงครามชิงไหวชิงพริบซึ่งกันและกัน จนในที่สุดสาวิตรีเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ ซึ่งวาระสุดท้ายของเทพเจ้าแห่งความตาย ร่างกายของเขาถูกกลืนกินโดยแสงสว่างของสาวิตรี และวิญญาณของเขาถูกเผาผลาญในท้ายที่สุด ดังที่กล่าวว่า

“และเหลือไว้เพียงการแตกสลายของรูปทรงเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยที่เขาเคยสวมใส่ เหลือไว้เพียงการละทิ้งความหวังเพื่อจัดการวิญญาณของมนุษย์ตามการอ่อนวอนของเขา และผลักดันไปสู่ความตาย วิญญาณที่เป็นอมตะเกิดขึ้นหลังจากเขาหักเห และสลับเปลี่ยนมาสู่การสัมผัสที่น่าเคารพยำเกรงของเธอ และหลบภัยเข้าไปในคำคืนอันสงบเงียบ ในความฝันก่อนที่จะสาธยายเป็นสัญลักษณ์ของโลกนี้ ที่หลบภัยสากลอันน่ากลัวได้อันตรธานไปหายวับไปในความว่างเปล่าจากอัน ซึ่งมันเดินทางมา” (SriAurobindo, 1973 : 667)

5. ความตายในฐานะเป็นประตูระหว่างโลกนี้กับโลกอื่น แนวคิดเรื่องความตายในฐานะเป็นประตูระหว่างโลกนี้กับโลกอื่นถือเป็นการให้ความหมายของความตายในเชิงสัญลักษณ์ศรี อรพินโท อธิบายด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า ความตายสามารถถูกปลดปล่อยออกจากชีวิตที่ทุกข์ทรมานไปสู่ “การรวมเป็นหนึ่งเดียว” กับพระเป็นเจ้าหรือสิ่งอันเป็นที่รัก ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเปลี่ยนสภาพในโยคะองค์รวม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในความคิดรวบยอดของศรี อรพินโท เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์ใน

คัมภีร์พระเวท ที่มีเทพเจ้าแห่งความตายคือ “ประตูเข้า-ออก” ระหว่างสสารวัตถุ (Matter) และธรรมจิต (Spirit) (Mirraalfassa, 1981 : 237) คือ ธรณีประตู (Threshold) ของการข้ามผ่านซึ่งนำพาสถานะอันหนึ่งเปลี่ยนไปสู่การมีจิตสำนึก ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่อาจรู้ด้วยความคิดความตายจึงอยู่ในฐานะเป็นทางผ่านระหว่างโลกของมนุษย์และโลกทางจิตวิญญาณ ในความเชื่อปรัมปราครั้งโบราณกาล ดังที่อาจารย์แม่ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานทางจิตวิญญาณของศรี อรพินโท ได้กล่าวในเชิงเปรียบเทียบไว้อย่างน่าฟังว่า

“คำว่า 'ความตาย' ดูไร้สาระสินดี! ข้าพเจ้ามองมันเป็นเช่นดัง การผ่านไประเบียบง่ายจากบ้านหลังหนึ่งไปสู่อีกหลังหนึ่ง หรือจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่ง เธอก้าวไปหนึ่งก้าวอย่างง่ายๆ เธอข้ามเส้นแบ่งอาณาเขต และตามเงื่อนไข่นี้เธอจึงอยู่อีกฝากหนึ่ง ต่อจากนั้นเธอก็ย้อนกลับมาอีก” (Alfassa, 1981 : 237)

อาจารย์แม่กล่าวเปรียบเทียบในบทกวีข้างต้นให้เข้าใจง่ายๆ ว่าการเดินทางของวิญญาณจากโลกนี้ไปยังโลกอื่นผ่านความตาย ก็เหมือนกับการเดินทางจากบ้านหลังหนึ่งไปยังอีกหลังหรือจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เพราะยังไม่เข้าถึงพระเป็นเจ้า ในขณะที่ศรี อรพินโท ก็ได้กล่าวถึงมโนทัศน์ความตายในทำนองเดียวกันไว้ในมหากาพย์สาวิตรีความว่า

“ความตาย คือบันไดขั้นหนึ่ง คือประตูบานหนึ่ง คือจังหวะการก้าวข้ามที่สะดุดเท้าตัวเอง วิญญาณจำต้องเริ่มข้ามผ่านจากการเกิดหนึ่ง ไปยังอีกการเกิดหนึ่ง

ความตาย เป็นความมืดสีเทาที่เต็มไปด้วยความหมายแห่งชัยชนะ เป็นสิ่งกระตุ้นที่เล่นงานเราอย่างแรงอันได้นำเราเข้าสู่สถานะที่ไม่มีวันตาย” (Sri Aurobindo, 1972b : 600-601)

ข้อความข้างต้นศรี อรพินโท ชี้แนะว่า ลำพังการเกิดเพียงครั้งเดียวในภพชาติหนึ่งยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะเปลี่ยนไปสู่สถานะที่ไม่มีวันตาย ดังนั้นความตายจึงเข้ามามีบทบาทเสมือนเป็นประตูให้วิญญาณเดินทางไปสู่การเกิดอีกครั้งในโลกอื่น และถึงแม้ความตายดูประหนึ่งเป็นความมืดสีเทา แต่เราไม่ควรกลัวเพราะความตายเต็มไปด้วยความหมายแห่งชัยชนะ เนื่องจากอรพินโทเห็นว่าความกลัวตายคือ อุปสรรคที่ใหญ่หลวงในการข้ามผ่านความตาย การกลัวความตายเปรียบเป็นรอยต่างพร้อยที่ถูกทิ้งไว้โดยต้นกำเนิดแห่งสัญญาติญาณดิบบนความเป็นมนุษย์” (Sri Aurobindo, 1972 : 334)

6. ความตายเป็นชีวิตที่ถูกปิดบังมโนทัศน์เรื่องความตายในทัศนะศรี อรพินโท ยังได้ประจักษ์จากภาพลักษณ์ความตายอันเป็นชีวิตที่ถูกปิดบัง ในฐานะเป็นความจำเป็นทางอภิปรัชญาตัวช่วยในกระบวนการวิวัฒนาการ และในฐานะเป็นการฝังตัวของอีโก้ ด้วยเหตุนี้ความตายจึงเป็นเหมือนชีวิตที่ถูกปิดบังด้วยอวิชชาและขีดจำกัดของชีวิตบทความนี้ผู้เขียนจะได้ขยายความแนวคิดความตายในแง่เป็นชีวิตที่ถูกปิดบังตามลำดับดังนี้

6.1 ความตายในฐานะเป็นความจำเป็นทางอภิปรัชญาศรี อรพินโทมีแนวคิดที่ว่าทั้งชีวิตและความตาย ไม่อาจกำหนดให้แน่ชัดได้ เพราะความตายฝังติดแน่นอยู่ในชีวิตและเป็น

รากฐานด้านมืดของชีวิต จึงเป็นการยากที่จะทราบ ว่าชีวิตจะสิ้นสุดและความตายจะเริ่มต้น ณ ที่แห่งใดราวกับว่าทุกๆ แบบทางชีวภาพของชีวิตได้ตายอย่างต่อเนื่องกัน เพื่อที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงถาวรดังนั้นในแง่ของความจำเป็นทางอภิปรัชญาความตายจึงเป็นผู้พิทักษ์สัจธรรมที่ทำให้วิญญาณได้ท่องเที่ยวไป ดังความว่า

“สิ่งหนึ่งเท่านั้นเป็นความจริงซึ่งเราต้องดำรงอยู่ภายใน คือการสำแดงตัวที่ไม่รู้จักจบสิ้นในตัวของมันเอง ในฐานะเป็นวิญญาณของมนุษย์ในสังสารวัฏอันยิ่งใหญ่แห่งการเดินทางท่องเที่ยวไปของวิญญาณด้วยการเกิดและการตายจนกว่าจะถึงหลักชัย ด้วยการท่องเที่ยวไปผ่านโลกทั้งหลายในฐานะเป็นสถานที่หยุดพักชั่วคราว ด้วยภาวะแวดล้อมทั้งหมดแห่งความสุขและความทุกข์ของชีวิตในฐานะเป็นวิถีทางในการก้าวหน้า การต่อสู้ดิ้นรนชัยชนะของเรา และด้วยความเป็นอมตะในฐานะเป็นที่พำนักสุดท้ายซึ่งวิญญาณท่องเที่ยวไป” (Sri Aurobindo, 1972 : 58)

ความตายในฐานะเป็นความจำเป็นทางอภิปรัชญาศรี อรพินโท อธิบายให้ชัดเจนขึ้นด้วยกระบวนการของชีวิตซึ่งพลังชีวิตของปัจเจกมาถูกรอบงำด้วยความตายได้อย่างไรที่ทำให้แบบอันเป็นรูปธรรมทางร่างกายเสื่อมสลายไปโดยกล่าวถึงปัจจัย 7 อันดับ ดังนี้ 1) ปัจเจกชนเทียบกับสิ่งทั้งมวล 2) ปัจเจกชนต่อสู้กับปัจเจกชนอื่นทั้งหมด 3) กิริยาและปฏิกิริยา 4) ชีวิตและผู้บริโภค 5) ชีวิตอยู่ในสงครามกับร่างกาย 6) ความแตกต่างทางคุณภาพระหว่างปุรุषะและประภฤติ และ 7) การบรรลุจุดสุดยอดของสิ่งที่จำกัดในสิ่งที่ไม่มีขีดจำกัด

แสดงให้เห็นว่า แบบทางชีวภาพต้องมีการบริโภค เพื่อหล่อเลี้ยงร่างกายให้ดำรงอยู่ ในขณะเดียวกัน ก็ต้องกระทบกับชีวิตข้างนอก ทำให้อยู่ในวงจรแห่งความไม่เที่ยงจนเกิดความไม่สมดุลของชีวิต ไม่อาจสร้างทดแทน อันจะนำไปสู่ความตายเพื่อ การสร้างชีวิตใหม่สิ่งนี้พิสูจน์ให้เห็นว่า การปรากฏ ของความตายคือ ความจำเป็นของการก่อร่างสร้าง ตัวของอัตราเพื่อเสาะแสวงหาประสบการณ์ที่ไร้ขีด จำกัดบนพื้นฐานที่มีขีดจำกัด “ภายใต้อำนาจกฎ แห่งวิญญานเกี่ยวกับอุปทาน (Supply) ของสสาร ของแบบและความต้องการในสสารเกี่ยวกับการ ปะทะกันอย่างต่อเนื่อง และการต่อสู้ดิ้นรนของการ ก่อร่างสร้างชีวิตเพื่อดำรงอยู่ในโลกของความหิว กระจายร่วมกันและสิ่งนี้คือ กฎแห่งความตาย” (Sri Aurobindo, 1972 : 193)

6.2 ความตายในฐานะตัวช่วยเป็น ชีวิตที่ถูกปิดบัง แต่กลับก่อคุณูปการในฐานะเป็น ตัวช่วยให้เกิดการพัฒนาทางจิตสำนึกสู่ระดับที่ สูงขึ้นได้อย่างไร สาเหตุจากมนุษย์ในเชิงกายภาพ ยังคงต่อต้านและไม่ยอมอ่อนข้อให้กับการ เปลี่ยนแปลงในรูปแบบใด เนื่องจากร่างกายปฏิเสธ และไม่เคยตระหนักว่า บางสิ่งบางอย่างสามารถ เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนรูปได้ จึงก่อให้เกิดเป็น อุปสรรคต่อการพัฒนาทางจิตสำนึกสู่ระดับที่สูง ขึ้นไป ด้วยเหตุนี้ ร่างกายจึงเปรียบเป็นที่คุมขังของ วิญญานแม้ว่าวิญญานเองจะมีความต้องการการ เปลี่ยนแปลงก็ตาม ดังนั้นความตายจึงเข้ามาปลด ล็อกและช่วยกระตุ้นจิตสำนึกให้เกิดการตระหนัก ถึงความจำเป็นที่จะไปสู่การเป็นอมตะ ดังบทกวี ของเขาที่ชื่อ “The Fear of Death” ความว่า

“ความตายต้องเที่ยวไปผ่านการดำเนิน ชีวิตของเรา ทุกคนล้วนประดับด้วย ดอกกุหลาบที่มีความสว่างไสวแห่งความสง่างามอัน มีชีวิตชีวา พรหมจารีที่มีจิตใจดีและน่าพิสมัย กำลังเลือกสรรหม่อมวลดอกไม้ นี่คือ สิ่งที่เราเฝ้า กลัว ความยังหนุ่มยังสาวเป็นยามเฝ้าที่ดีของความ ผ่องใส เป็นผู้ซึ่งเปิดโลกทั้งหลายแห่งความสว่างไสว มาสู่วิญญานของพวกเรา ความตายหาใช้สิ่งอื่นใด นอกจากเป็นการเปลี่ยนแปลงของสายธารชีวิตที่ถูก ล้อมคลุมไว้ เพื่อรอคอยที่จะสวมเสื้อผ้าอาภรณ์ใน พิธีมงคลสมรส ณ ธารประตูล้นเป็นนิรันดร์” (Sri Aurobindo, 1972 54)

บทกวีข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ความตาย สามารถนำวิญญานสู่การมีจิตสำนึกที่สูงส่งได้ แต่ ประเด็นปัญหาคือ การที่ร่างกายมนุษย์ต่อต้านการ เปลี่ยนแปลงทำให้เกิด “การกำหนดตายตัวของ แบบ” กล่าวคือ เป็นแบบของมนุษย์ที่ถูกจำกัด ขอบเขต ไร้การพัฒนา อยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ มีขีดจำกัด และไม่ตระหนักรู้ทางจิตสำนึกต่อผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม อันจะมีผลทำให้แบบของ มนุษย์ค่อยๆ ถูกกัดกร่อนจนไม่สามารถดำรงอยู่ใน กระบวนการของชีวิตซึ่งถือเป็นอันตรายต่อความ อยู่รอด ด้วยเหตุนี้ความตายอันเป็นชีวิตที่ถูกปิดบัง จึงต้องเข้ามาช่วยปลดขีดจำกัดของแบบ

ดังนั้น ความตายได้เข้ามาเป็นตัวช่วยอย่าง หลีกเลียงไม่ได้ (Alfassa, 1977 : 37) ทั้งนี้เพื่อ ทำให้สสารัตถะที่ดำรงอยู่อย่างมีขีดจำกัดสามารถมี การเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ และพิจารณาถึง ความตายว่าสามารถช่วยพัฒนาจิตสำนึกไปสู่ความ เป็นอมตะ

6.3 ความตายในฐานะเป็นการฝังตัวอยู่ของอีโก้ ศรี อรพินโท ยืนยันว่า อัตตา (Self) ไม่ใช่ อีโก้ (Sri Aurobindo, 1972 : 696) นอกจากเขาได้แยกความแตกต่าง “ปัจเจกที่แท้จริง” (True Individual) หรือวิญญาณ ออกจากปัจเจกที่เห็นได้ชัด (Apparent Individual) หรืออีโก้ ซึ่งเป็นความมีอยู่ที่ตื่นขึ้น อรพินโทยังได้ตั้งข้อสังเกตว่า อีโก้ คือ ความจอมปลอมของปัจเจกภาพอันแท้จริงของเราที่เกิดจากการบ่งชี้ถึงอัตตาที่จำกัดของอีโก้ อันสัมพันธ์กับชีวิต จิตใจและร่างกายนี้ อีโก้คือการแปลกแยกจากวิญญาณอื่นซึ่งทำให้เราหลงยึดติดอยู่ในประสบการณ์เชิงปัจเจกของตนเอง (Sri Aurobindo, 1972 : 740) ด้วยเหตุนี้ อีโก้จึงถูกสร้างขึ้นจากการบ่งชี้ถึงอัตตาที่จำกัดอันสัมพันธ์กับร่างกาย พลังชีวิต และจิตใจ ชีตจำกัดนี้ของเราที่เกิดจากอีโก้ยังแยกเราออกจากพระเจ้า ความเป็นจริงสูงสุดและจากภูมิหลังแห่งความมีอยู่ของเราด้วย

จากคำกล่าวข้างต้น อีโก้จึงถูกมองว่าเป็นรากเหง้าของความทุกข์ อวิชชาและสิ่งชั่วร้ายทั้งปวงเป็นมายาภาพที่ทำให้หลงผิดและเป็นการลดน้อยถอยลงของอัตตาของมนุษย์ ดังนั้น อีโก้จึงเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับอัตตา (Self) อัตตา หมายถึงความเป็นตัวตนของเราที่อยู่ในส่วนลึกของจิตใจที่เชื่อมโยงไปสู่อัตตาสากลหรือพระเป็นเจ้าอย่างไรก็ตาม ทราบเท่าที่ลิบิโด (Libido) อันเป็นพลังงานที่ผลักดันอีโก้ ยังคงสำแดงตัวมันเองอยู่ในกระบวนการของชีวิตในลักษณะความทะยานอยาก ความปรารถนาในทางตัณหาราคะด้วยแล้วจะทำให้อีโก้ และอัตตาทำสงครามเผชิญหน้ากัน ศรี อรพินโท เรียกว่า ความหิวโหย (Hunger)

อันเทียบเท่ากับความตาย (อสาณยะ มฤตยู) (Jugal K. Mukherjee, 1975 : 254)ดังที่อรพินโทกล่าวถึงปัจจัยลำดับที่สี่ของความตาย ความว่า

“แรงกระตุ้นทางเพศถือเป็นหนึ่งในรูปแบบที่ต่ำที่สุดของความหิวโหย นั่นก็คือ ความตาย พลังขับเคลื่อนอันมุ่งทำลายล้างที่แสดงออกอย่างไม่เป็นมิตร ได้รับการหล่อเลี้ยงจากความต้องการนี้ของมนุษย์ และพลังขับเคลื่อนนี้ดำรงอยู่รอดได้ด้วยการกระทำที่มีปฏิสัมพันธ์ทางเพศดังที่กล่าวเสมอๆ ว่า ในแต่ละครั้งของการกระทำ ด้วยการมีเพศสัมพันธ์ได้นำมาซึ่งวันหนึ่งที่ใกล้เข้ามาสู่ความตายของเรา ด้วยเหตุนี้ร่างกายที่ปรนเปรออยู่กับเรื่องเพศจึงไม่สามารถมีความหวังที่จะหลีกเลี่ยงจากการเกาะติดของความตาย” (Jugal K. Mukherjee, 1975 : 408)

ความเป็นคู่ตรงข้ามกันของเพศชายและเพศหญิงซึ่งได้มีปฏิสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้ร่างกายไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการเกาะติดของความตายเฉกเช่นเดียวกับลิบิโดที่ชี้นำอีโก้ให้ไปเผชิญหน้ากับอัตตายิ่งมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้คนเราเข้าใกล้ความตายมากขึ้นเท่านั้น “การเผชิญหน้าของธาตุแท้ที่เล็กกว่าซึ่งก็คืออีโก้กับอัตตาได้ปลุกเร้าผลเสียหายอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตเชื่อมต่อกับความรุนแรงถึงตาย” (Edinger, 1994 : 71) ถึงแม้จะต้องพบกับความตายแต่ถือเป็นการเสื่อมสลายอย่างหนึ่งทางร่างกายที่นำไปสู่การฟื้นฟูขึ้นมาใหม่พร้อมกับการได้รับการพัฒนา อย่างไรก็ตามนั้นก็ยังอยู่ในวังวนของการเวียนว่ายตายเกิดที่ยังไม่บรรลุลถึงความสมบูรณ์ แต่ศรี อรพินโท มีมโนทัศน์ที่ก้าวหน้าด้วยการนำเอาความตายมาทำให้อีโก้หลอมละลายไป

รวมเป็นหนึ่งเดียวกับอตฺตาเพื่อเป็นยานพาหนะในการยกระดับจิตสำนึกไปสู่ความหลุดพ้น

ด้วยประการฉะนี้ ความตายสามารถถูกจินตนาการในฐานะเป็นการถอดถอนแรงขับเคลื่อนเพศเชิงกายภาพออกจากพื้นภูมิทางวัตถุ พลังขับเคลื่อนชีวิตหลักหนีขึ้นไปเบื้องบนผ่านพรหมารันธราและสุสุมนา นัฑิ (the Brahmarandhra and Susumnānadi) ปากทางสู่ความหลุดพ้น แต่ในขณะที่ปัจเจกชนคนธรรมดาสูญเสียจิตสำนึกในระหว่างการเปลี่ยนผ่านนี้อิโก้ของมนุษย์นี้แหละที่ทำให้เรายึดติดกับขีดจำกัดของตนอย่างเหนียวแน่น แต่ความตายได้เข้ามาสลายขีดจำกัดนี้ ดังที่กล่าวไว้ใน อีชา อุปนิษัท (Isha Upanishad) ว่า

“ด้วยเหตุฉะนี้ ความตาย จึงเป็นการปฏิเสธที่แน่วแน่โดยทั้งหมดของ ขีดจำกัดในตนเองอันจอมปลอมของอีโก้ ที่เกิดขึ้นในโครงสร้างเชิงปัจเจกของจิต ชีวิต และร่างกาย มันแค่เพียงเป็นไปตามการยอมรับในความเป็นหนึ่งเดียวของทั้งหมดนั้น ซึ่งปัจเจกชนสามารถหลีกเลี่ยงการปฏิเสธที่แน่วแน่และจำเป็นนี้ได้และเข้าถึงสภาวะที่เหนือกว่าต่อจากนั้นความมีอยู่ พลังสากล จิตสำนึก ความจริงและความปลื้มปิติทั้งหมดจึงเข้าครอบครองวิญญานของปัจเจกชน มันได้เปลี่ยนความเป็นสิ่งต้องตายไปสู่ความเป็นอมตะ” (Sri aurobindo, 1972 : 111)

3. การให้เหตุผลสนับสนุนและโต้แย้งแนวคิดเรื่องความตาย

โดยความเป็นจริงมนุษย์ไม่สามารถมีประสบการณ์ตรงกับความตายได้ มนุษย์ทำได้เพียง

การมีประสบการณ์ความตายของบุคคลอื่นที่เหมือนเป็นการเก็บสะสมประสบการณ์เหล่านั้นไว้ในความทรงจำ ซึ่งก็ยังไม่อาจทำให้ล่วงรู้ว่แท้จริงแล้วความตายโดยตัวของมันเองเป็นภาวะเช่นไร

ดังนั้นการให้เหตุผลสนับสนุนและโต้แย้งแนวคิดเรื่องความตายของศรี อรพินโทจะช่วยให้เข้าใจความตายดียิ่งขึ้น มีสาระสำคัญดังนี้

1. ความตายในฐานะเป็นคู่ตรงข้ามกับชีวิตที่รวมกันเป็นหนึ่งเดียว เหตุผลสนับสนุน : แนวคิดที่สนับสนุนมโนทัศน์นี้ได้แก่ แนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของมาร์ติน ไฮเดกเกอร์ และแนวคิดของนักธรรมชาตินิยมโดยที่ไฮเดกเกอร์ตระหนักถึงความตายที่แทรกซึมเข้าไปสู่ความเข้าใจของมนุษย์ในฐานะเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นของความมีอยู่ในโลก” (Leman-Stefanovic, 1987 : 5) ในสาระสำคัญที่ไฮเดกเกอร์กล่าวกับตัวเองว่าความตายอยู่ “ในความรู้สึกนึกคิดที่กว้างที่สุด เป็นปรากฏการณ์ของชีวิต ความมีอยู่ของชีวิตก็เป็นความตายด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาในชีวิตเริ่มต้นสู่การตายเริ่มต้นมุ่งหน้าสู่ความตายของมันเช่นเดียวกัน และความตายมีอยู่ควบคู่กันไปกับชีวิต” (Ibid. : 5) ในขณะที่นักธรรมชาตินิยมทั้งหลายถึงแม้จะไม่มีเชื่อในชีวิตหลังความตาย แต่ก็ยังมองว่าความตายเป็นภัยคุกคามต่อการอยู่รอดของมนุษย์ มองเป็นอุปสรรค แม้ว่ามันจะพ่ายแพ้ในการต่อสู้ ก็อาจพบความหมายในการต่อกรกับความตายได้ ด้วยเหตุนี้ความหมายของการมีชีวิตอยู่จึงเป็นประเด็นที่ไม่เคยแยกจากความหมายของความตายและการตายของมนุษย์ไปได้ (Richard W. Momeyer, 1988 : 14)

เหตุผลโต้แย้ง นักสสารนิยมอย่างโทมัส ฮอบส์ (Hobbes, 1588-1679) เชื่อว่าโลกและชีวิต เป็นไปตามกระบวนการเคลื่อนไหวแบบจักรกล จักรวาลเป็นเครื่องจักรโรงใหญ่ประกอบด้วยสสาร และพลังงาน เป็นกระบวนการที่ไม่มีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายสุดท้าย มนุษย์เมื่อทอนลงมาถึงที่สุด เป็นได้แค่สสารกับพลังงานเช่นเดียวกัน จิตเป็นผล จากพลังธรรมชาติเป็นพลังกายภาพเท่านั้น จิตคือ ร่างกายที่เคลื่อนไหวหาได้มีจริงไม่ (Wistavesh, 1989 : 68) ดังนั้น ชีวิตจึงเป็นสิ่งสมมุติเกิดจากการ เกิด-ดับของสสารที่ไม่มีจุดประสงค์ คุณค่าของชีวิต มนุษย์เป็นอัตวิสัยอันขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและ ใช้ชีวิตให้มีความสุขมากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงมอง ความตายแยกส่วนกับชีวิตอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นความ ตายจึงเป็นปรปักษ์กับความพึงพอใจและความสุข

ผู้เขียนเห็นว่า มโนทัศน์ความตายนี้อาจจะ สัมพันธ์กับธรรมชาตินิยมและปรากฏการณ์วิทยาของ ไฮเดกเกอร์ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการตระหนักรู้ โดยจิต ซึ่งการตระหนักรู้ต้องผ่านความสัมพันธ์กับ ความรู้สึกทั้งหมดแห่งความมีอยู่ในมนุษย์ และให้ ความสำคัญกับจิตที่ดำรงอยู่ในรูปแบบปรากฏ การณ์ทำให้มองชีวิตและความตายเป็นสิ่งเดียวกัน ด้วยเหตุนี้จิตจึงสามารถกำหนดสถานการณ์ความ เป็นไปของชีวิตได้ โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในการ กำกับของอารมณ์ความรู้สึกในความคิดเสมอไป ต่างกับสสารนิยมที่ถือว่าความคิดเป็นกระบวนการ ทางสสารและมองชีวิตและความตายแยกส่วนกัน

2. ความตายในฐานะเปรียบเป็น พระอาทิตย์เหตุผลสนับสนุน คาร์ล จุง เขียนบรรยาย ว่า ความตายเทียบเท่ากับพระอาทิตย์ ณ จุดสูงสุด

ของมันได้อย่างไร และเคลื่อนเข้าไปยังครรภ์ของ พระแม่ เพื่อการเกิดใหม่ได้อย่างไรการอ้างคำกล่าว ในงานเขียนเชิงเล่นแร่แปรธาตุที่ชื่อ อาร์ติส ออริ เฟอเร (Artis Auriferae) จุงยืนยันว่า “พื้นฐานของ ศิลปกรรมนี้ คือ พระอาทิตย์และเงาของมัน” (Jung, 1936/1968 : 168) และในที่อื่นๆ อย่างใน แห่งของการเล่นแร่แปรธาตุ “ธาตุกำมะถันดำที่ กระตุ้นให้สสารวัตถุกลายเป็นสีดำ อันแสดงถึงการ เสื่อมสลายในขณะที่เงามืดของดวงอาทิตย์เป็น ตัวแทนของ “มารดาผู้ให้กำเนิดอันบริสุทธิ์แต่ ตั้งเดิมของสสาร” (Virginal-maternal Prima Materia) (Jung, 1963/1970 : 39) อันแสดงถึง การกลับมาเกิดใหม่อีกครั้ง

เหตุผลโต้แย้ง อัลแบร์ กามูส์ นักปรัชญา อดีตภาวะนิยม เจ้าของปรัชญาแห่งความไร้สาระ บอกเล่าเรื่องราวของตัวละครในงานเขียนของเขา เพื่อสื่อให้เห็นภาพของมนุษย์ที่อยู่กับความไม่มี แก่นสาร โลกและชีวิตไม่มีความหมายที่แท้จริงและ สัญลักษณ์ของความอยู่ดิตรรมที่มนุษย์ได้รับคือ ความตาย ลักษณะของความอยู่ดิตรรมอย่างหนึ่ง คือ สังคมต้องการให้คนทำตามระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบเดียวกัน ดังเช่นคณะลูกขุนเป็นตัวแทนสังคม พินากาเมอร์ซอล ตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง “คนนอก” ให้ต้องโทษประหารด้วยเหตุผลว่า “ฝังศพแม่ด้วยหัวใจชาตรกร” ประการสำคัญคือ เมอร์ซอลแก้ข้อกล่าวหาว่าฆ่าชาวอาหรับเพราะ ความร้อนของแสงอาทิตย์ ทำให้ศาลและคณะ ลูกขุนวินิจฉัยว่า เป็นสิ่งไร้สาระแสดงให้เห็นว่า เมอร์ซอลไม่มีวิญญาณ ไม่มีสิ่งที่เป็นตัวมนุษย์ (Camus, 1979 : 84-85) จากคำแก้ต่างของเมอร์

ซอล กามูส์กำลังย้ำเตือนให้เราเห็นว่า แสงอาทิตย์นั้นก็เหมือนอำนาจของพระเจ้าที่มีอิทธิพลต่อเมอร์ซอล โดยที่เขาเลือกที่จะปฏิเสธอำนาจของพระเจ้า เพราะพระเจ้าไม่มีความยุติธรรม ในขณะเดียวกัน พระอาทิตย์คือ สิ่งที่มีอยู่เองโดยธรรมชาติ เป็นสิ่งภายนอกตัวมนุษย์ จึงมิใช่สาเหตุภายใน ดังนั้น การกระทำของเขาจึงปราศจากอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกการพิจารณาคติและตัดสินประหารชีวิต คือ สัญลักษณ์รูปธรรมของความตายที่ไร้เหตุผลที่มนุษย์ต้องเผชิญ

ผู้เขียนเห็นว่า มโนทัศน์ความตายนี้เมื่อพิจารณาตรงตามตัวอักษรทำให้สาระของแนวคิดดูเหมือนห่างไกลกับชีวิตมนุษย์และอาจดูเพ้อฝันเกินไป ทว่าหากพิจารณาแนวคิดนี้ในเชิงสัญลักษณ์และอุปลักษณ์แล้ว ผู้เขียนกลับพบว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับโลกของเราทั้งสิ้น เพราะอรพินโทและจุงมีแนวคิดเชิงบูรณาการที่อยู่บนพื้นฐานที่เข้าใจมนุษย์ในฐานะเป็นความมีอยู่แบบหลายช่วงชั้น (Multivalent Being) และเชื่อมโยงธรรมชาติของสิ่งที่อยู่เบื้องล่างเข้ากับสิ่งที่อยู่เบื้องบนเพื่อรวมกันเป็นหนึ่งเดียวในโครงสร้างที่คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ ในความเป็นจริงอัตลักษณ์แห่งความเป็นทวิภาวะไม่ใช่มีแต่เฉพาะสุริยเทพเท่านั้น ขณะเดียวกันก็แสดงถึงความประสงค์ของพระเป็นเจ้าให้เรามองเห็นความสำคัญอีกด้านหนึ่งเพื่อเป็นยานพาหนะในการปลดปล่อยพันธนาการทางโลกจนเลยพ้นความเป็นทวิภาวะ

3. ความตายในฐานะเป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะ เหตุผลสนับสนุน ความตายในฐานะเป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะสามารถอธิบายในแง่การ

ผสมปนเปกันเชิงเล่นแร่แปรธาตุที่นำไปสู่ประตู่แห่งความตายได้รับการขยายความให้ชัดเจนโดย คาร์ล จุง ที่กล่าวว่า “แต่ละขั้นตอนของกระบวนการเล่นแร่แปรธาตุคือการทำให้เป็นสีดำ (Blackening) การทำให้เป็นสีขาว (Whitening) การทำให้เป็นสีเหลือง (Yellowing) และการทำให้เป็นสีแดง (Reddening) ทั้งหมดเป็นเครื่องแสดงถึงความตาย และการกลับมีชีวิตใหม่ของสสารวัตถุ” (Schwarz, 2000 : 31) การทำให้เป็นสีดำ ซึ่งคือการเสื่อมสลาย (Nigredo) แสดงถึงความบีบคั้นทางจิตใจของนักเล่นแร่แปรธาตุ หรือ ดวงวิญญาณที่ถูกคุมขังอยู่ในสสารวัตถุคือความจำเป็นพื้นฐานสำหรับการทำให้เป็นสีขาวที่ตามมาภายหลัง และความตายในฐานะเป็นความเสื่อมสลายในตอนจบก็คือ การแปรสภาพในเชิงเล่นแร่แปรธาตุที่ยิ่งใหญ่ครั้งสุดท้าย ซึ่งมนุษย์ต้องผ่านประสบการณ์ที่ยากลำบากบนการท่องเที่ยวไปเพื่อการรวมเป็นหนึ่งเดียว (the unus mundus) หรืออัสตาสากล (Jung, 1963/1970 : 71)

เหตุผลโต้แย้ง โทมัส ฮอบส์ นักปรัชญาในกลุ่มสสารนิยมแบบจักรกล กล่าวถึงแง่มุมของชีวิตและความตายในหนังสือ Leviathan (1651) ว่า สถานะของธรรมชาติก็คือ สถานะของ “การขัดแย้งรุกรานกัน ในฐานะที่มนุษย์ทุกคนต้องต่อสู้เพื่อปกป้องตนเองด้วยกันทุกคน” ในภาวะการณ์เช่นนี้ มนุษย์ไม่เพียงแต่มีชีวิตอยู่ท่ามกลาง “ความหวาดกลัวและภัยอันตรายที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากความตายอันร้ายกาจยิ่ง” แต่ยังต้องประสบกับชีวิตอันแสนสั้นที่เป็นไปได้ รวมความแล้วชีวิตมนุษย์นี้หนอช่าง “โดดเดี่ยว น่าสังเวช

ไม่น่าอภิมรณ โหดร้ายเหมือนสัตว์ป่า และไม่น่ายืนยาว” (Hobbes, 1991 : 88-89) ด้วยเหตุนี้ “ทุกคนต้องการสิ่งที่ดีสำหรับตนและหลีกเลี่ยงสิ่งเลวที่เป็นเช่นนี้เพราะแรงกระตุ้นของธรรมชาติไม่ต่างไปจากแรงกระตุ้นที่ผลักดันนกกลิ้งลงไปข้างล่าง จึงมิใช่สิ่งที่ไร้สาระหรือน่าเกลียดชัง หรือขัดกับเหตุผลที่มนุษย์จะพยายามอย่างเต็มที่ที่จะปกป้องและรักษาร่างกายและอื่นๆ มิให้เกิดความเสียใจและความตาย” (Wistavesh, 1989 : 18) ดังนั้น ฮอบส์จึงพิจารณาความตายว่า เป็นสิ่งชั่วร้ายที่มนุษย์พึงหลีกเลี่ยงให้ไกล ชีวิตและร่างกายเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ให้นานที่สุด จึงไม่มีนัยที่บ่งถึงชีวิตหลังความตาย อีกทั้งจิตเป็นผลจากพลังธรรมชาติ ซึ่งเป็นพลังกายภาพเท่านั้น จิตคือร่างกายที่เคลื่อนไหวหาได้มีจริงไม่ (Wistavesh, 1992 : 68) ความตายจึงไม่เป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะ

ผู้เขียนเห็นว่า มโนทัศน์ความตายนี้สามารถขยายความให้ชัดเจนได้ด้วยแนวคิดเชิงเล่นแร่แปรธาตุของจุง เพราะกระบวนการเล่นแร่แปรธาตุแสดงถึงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงชีวิตผ่านความตายไปสู่ภาวะที่ดีกว่า จนกระทั่งเป็นอตตาสากลที่รวมเป็นหนึ่งกับพระเป็นเจ้า อันเป็นการเข้าถึงความเป็นอมตะ กล่าวอีกอย่างหนึ่ง การเล่นแร่แปรธาตุคือ ความสามารถเปลี่ยนโลหะฐานเป็นโลหะมีสกุล หรือการพัฒนาของเลวธรรมดาๆ ให้กลายเป็นน้ำอมฤต ซึ่งจะมอบความเยาว์และอายุยืนยาวเป็นอมตะ

4. ความตายในฐานะการแตกสลายทางรูปทรงซึ่งเปรียบเหมือนเสื้อผ้า เหตุผลสนับสนุนแนวคิดของพุทธวัชรยานก็พอนำมาเป็นเหตุผล

สนับสนุนได้ โดยท่านทะไลลามะได้อธิบายที่เชื่อมโยงความตายจากทัศนะชีวิตปัจเจกบุคคลในตัวเรา ซึ่งมีทัศนะพื้นฐานเกี่ยวกับเป้าหมายชีวิตมีระดับแตกต่างกันระดับสูงสุดคือ การตรัสรู้เพื่อช่วยเหลือสรรพสัตว์ระดับที่รองลงไปเป็นการบรรลุนิพพานให้สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ในวัฏสงสารและระดับที่ต่ำกว่านั้นคือการพัฒนาชีวิตในชาติต่อไป คล้ายกับการเปลี่ยนเสื้อผ้าเพราะในทิเบตมีคำว่า “กาย” ใช้คำว่า ลู หมายถึง “สิ่งซึ่งคุณจะสามารถทิ้งไว้เบื้องหลัง” เหมือนกับข้าวของสัมภาระ ทุกครั้งที่เราพูดคำว่า ลู มันก็เตือนใจว่าเราเป็นเพียงนักเดินทาง ซึ่งมาอาศัยอยู่ในชีวิตและร่างกายนี้เพียงชั่วคราวเท่านั้น (Rinpoche, 2002) จากนั้นจึงต้องทิ้งเสื้อผ้าไปเสาะแสวงหาข้าวของสัมภาระอย่างใหม่ซึ่งก็คือ ร่างกายใหม่ เพื่อให้มีชีวิตใหม่สืบต่อไป จนกว่าจะบรรลุพุทธภาวะ

เหตุผลโต้แย้ง การที่ธรรมชาตินิยมยอมรับเรื่องการมีอยู่ของจิตทำให้มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดจิตนิยม แต่ความคิดเรื่องจิตของธรรมชาตินิยมก็แตกต่างจากแนวคิดจิตนิยม กล่าวคือ ในขณะที่จิตนิยมเชื่อว่าจิตวิญญาณเป็นอมตะเป็นอิสระจากร่างกาย ธรรมชาตินิยมกลับเชื่อว่าจิตไม่สามารถแยกเป็นอิสระจากร่างกายได้และจิตไม่เป็นอมตะต้องสูญสลายไปพร้อมกับร่างกาย เนื่องจากจิตที่เป็นตัวยืนโรงอยู่ในร่างกายของเราไม่มี (Kummeungsan, 2008 : 64) เมื่อมนุษย์ตายจะไม่มีวิญญาณไปเกิดใหม่ แต่ทว่าจิตของความ เป็นมนุษย์ได้ถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานผ่านทางพันธุกรรม ดังนั้น แม้ธรรมชาตินิยมจะเชื่อว่ามนุษย์มีจิต แต่จิตของมนุษย์จะมีเฉพาะในโลกนี้เท่านั้น

ไม่มีโลกหน้า นรก สวรรค์ ดังนั้นความคิดแบบนี้ จึงทำให้ความตายในฐานะการแตกสลายทางรูปทรงซึ่งเปรียบเหมือนเสื้อผ้า เป็นอันต้องตกไป

ผู้เขียนเห็นว่า มโนทัศน์ความตายนี้ค่อนข้างจะมีความเป็นสากล ไม่ได้มีแต่เฉพาะจารีตแบบอินเดียเท่านั้นถือเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าชีวิตไม่ได้สิ้นสุดตามร่างกายที่เสื่อมสลาย ทว่ายังคงเดินทางต่อไปกล่าวคือวิญญาณจำต้องทิ้งร่างกายที่แตกสลายไปหาร่างใหม่ เปรียบเหมือนเปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ เพื่อการพัฒนาที่สมบูรณ์สู่ระดับสูงสุด ชี้ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของกายหยาบหรือเสื้อผ้าที่ต้องเปลี่ยน อันจะทำให้วิญญาณยังคงความเป็นอมตะและยืนโรงอยู่ได้ แม้อาจจะต้องเปลี่ยนเสื้อผ้านับครั้งไม่ถ้วนก็ตาม

5. ความตายในฐานะเป็นประตูระหว่างโลกนี้กับโลกอื่น เหตุผลสนับสนุน ความตายในฐานะเป็นประตูระหว่างโลกนี้กับโลกอื่นอันหมายถึงการเดินทางของวิญญาณออกจากร่างเดิมในโลกนี้เพื่อไปสู่โลกอื่น แท้จริงแล้วมีความหมายเท่ากับว่าความตายนั้นได้ปลดปล่อยวิญญาณออกจากที่คุมขังคือ ร่างกายเพเลโตมีความเชื่อในเรื่อง “สภาพความเป็นอมตะของบุคคล” ซึ่งมีความเห็นว่าความจริงสิ่งที่ยังคงอยู่คือ วิญญาณ ซึ่งคงอยู่หลังความตาย (Kaewopas, 1986 : 333) โดยเพเลโตได้บันทึกคำสนทนาของโสคราตีสเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องความตายตามแนวทางนี้ในหนังสือ “เพโดวันสุดท้ายของโสคราตีส” โดยโสคราตีสอธิบายว่า ความตายหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ดวงวิญญาณเดินทางจากภพภูมิหนึ่งไปสู่อีกภพภูมิหนึ่ง (Tredennick, 2007 : 53) โดยมีทัศนะที่คล้อยตามทฤษฎีของออร์ฟิสม์

ซึ่งเป็นศาสนาโบราณว่าด้วยความเป็นอมตะของวิญญาณ การเวียนว่ายตายเกิด และการทำให้บริสุทธิ์ด้วยการถูกลงโทษในยมโลก (Tredennick, 2007 : 259) ความตายจึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ดวงวิญญาณเดินทางจากภพภูมิหนึ่งไปสู่อีกภพภูมิหนึ่ง

เหตุผลโต้แย้ง : ผู้เขียนนำแนวคิดปรัชญาสสารนิยมตะวันตก คือ ปรัชญาจารย์มาแสดงเหตุผลโต้แย้งจารย์ว่ามีทัศนะว่า สรรพชีวิตและสรรพสิ่งบนโลกประกอบด้วยธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ มนุษย์เป็นเพียงการประชุมของธาตุ วิญญาณหรืออาตมัน เป็นสิ่งที่ไม่มียุ่จริง จิตวิญญาณรวมทั้งความรู้สึกนึกคิด เป็นเพียงผลพลอยได้จากการรวมตัวของร่างกายที่เกิดจากธาตุ 4 เป็นปรากฏการณ์ทางวัตถุเท่านั้น เปรียบเหมือนความแดงของน้ำหมาก ซึ่งเกิดจากการผสมของหมาก พลู และปูนสีขาวอย่างถูกส่วน ความแดงหาได้มียู่ก่อนการผสมของสิ่งทั้งสาม (Chanarong, 1999 : 20) ปรากฏการณ์ทางสสารนี้เป็นอาการเดียวกันที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ ชีวิตนี้ไม่เที่ยง ไม่มีชีวิตที่ถาวรหรือเป็นอมตะ ดังนั้นปรัชญาจารย์จึงไม่เชื่อเรื่องวิญญาณว่ามีอยู่จริง เพราะพิสูจน์ทางประสาทสัมผัสทั้งห้าไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่เชื่อว่า นรก สวรรค์ โลกหน้า และพระเจ้ามีอยู่จริง (The Royal Society, 2012 : 31)

ผู้เขียนเห็นว่า มโนทัศน์ความตายนี้มีความสำคัญที่แสดงถึงทางเชื่อมต่อระหว่างโลกของมนุษย์กับโลกทางจิตวิญญาณ อันเป็นความเชื่อที่มีมาแต่โบราณกาล เพราะเมื่อพิจารณาความตายในฐานะเป็นประตู ทำให้เรานึกถึงแง่มุมในเชิง

กายภาพ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานต่อความเข้าใจเชิงบูรณาการเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของความตายขณะเดียวกันก็อาจทำให้เราสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้น ณ ช่วงขณะแห่งการเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นที่ประตูละแวกที่เคลื่อนที่ผ่านทะลุออกไปทางประตู ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าสามารถนำมาอธิบายประสบการณ์ใกล้ตายของบุคคลได้

6. ความตายเป็นชีวิตที่ถูกปิดบัง เหตุผลสนับสนุน แนวคิดของคาร์ล จุง ได้แสดงให้เห็นถึงความตายเป็นชีวิตที่ถูกปิดบังในลักษณะของสิ่งที่ฝังตัวอยู่ในอีโก้ ซึ่งการเผชิญหน้าของธาตุแท้ที่เล็กกว่านั่นก็คือ อีโก้ กับอัตตาได้ปลูกเราผลเสียอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตเชื่อมต่อกับความรุนแรงถึงตาย (Edinger, 1994 : 71) เปรียบเสมือนคนเรามี "แอนิมา" (Anima) หรือความเป็นเพศหญิงในตัวเพศชาย "แอนิมัส" (Animus) หรือความเป็นเพศชายในตัวเพศหญิง สองสิ่งนี้จะทำสงครามกัน (Jung, 1946/1966 : 262) ฉะนั้นเราจึงต้องก้าวข้ามความเป็นคู่ตรงข้ามนี้ด้วยการหลอมรวมสองสิ่งนี้เข้าด้วยกันเพื่อเอกภาพที่สมบูรณ์ และนี่ก็คือความเป็นจริงเชิงจิตวิญญาณอันสูงสุดในเส้นทางสู่ความรู้แจ้ง เฉกเช่นเดียวกับการก้าวข้ามความเป็นคู่ตรงข้ามกันของอีโก้กับอัตตาจะทำให้เราเข้าถึงอัตตาที่แท้จริง (Real Self) ซึ่งเป็นทางเชื่อมต่อไปสู่ความจริงสูงสุดนั่นก็คือ พระเป็นเจ้า

เหตุผลโต้แย้ง ชิกมันด์ فروยด์ ไม่ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า อีโก้ มีความเชื่อมโยงกับความตาย ทว่าอีโก้ (Ego) เป็นส่วนที่สามของบุคลิภาพเป็นตัวจัดการร่วมกับอัตตาส่งข้อมูลย้อนกลับสู่ซูเปอร์อีโก้ อีโก้เป็นตัวละครแห่งความเป็นจริงด้วยการ

รับรู้ คิดและจำ และป้องกันไม่ให้ความปรารถนาที่เป็นข้อห้ามไหลบ่าท่วมท้น ขณะเดียวกันก็พัฒนากลไกทางจิต เช่น เก็บกด เลียนแบบ เปลี่ยนที่ใส่โทษผู้อื่น โดดเดี่ยว ปฏิเสธไม่รับรู้และอื่นๆ เพื่อป้องกันไม่ให้อีโก้ต้องเจ็บปวด เสียหน้าหรือต่ำต้อย แต่กลไกทางจิตนี้อยู่นอกเหนือจิตสำนึก เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว (Meesub, 2006 : 67-68) ฟรอยด์ยอมรับว่านอกจากมนุษย์จะมีพลังชีวิตที่มีมาตั้งแต่เกิด อันเป็นกระแสพลังไฟฟ้าชีวิตที่เรียกว่า ลิบิโด แล้ว ยังมีพลังอีกอย่างหนึ่งซึ่งมีความเข้มข้นพอๆ กับพลังชีวิต นั่นคือ พลังแห่งการทำลายตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นพลังไฟความตาย ที่เรียกว่า มอร์ติโด (The Dalai Lama, 2013 : 85) เขาค้นพบว่าพลังไฟความตายหรือพลังแห่งความตายนี้ มนุษย์ได้แสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ผ่านพิธีกรรมเกี่ยวกับการเช่นสังเวยและการบูชาญัตตามระบบของแต่ละศาสนา

ผู้เขียนหยิบยกเอาความตายในฐานะเป็นการฝังตัวของอีโก้ มาเป็นตัวแทนของความตายเป็นชีวิตที่ถูกปิดบังเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้เขียนเห็นว่า การสนับสนุนโน้ตศน์ความตายนี้ของคาร์ล จุง แม้อาจเหมือนจะเข้ากันได้และมีกระบวนการทัศน์ในการก่อรูปเชิงจิตวิญญาณทางโลกก็ตาม แต่ยังไม่มีความชัดเจนที่ชัดเจนว่าสิ่งใดเป็นจริง ซึ่งส่วนมากมักมีแต่การปะทะสังสรรค์ของคู่ตรงข้ามซึ่งอาจนำมาเปรียบเทียบกันไม่ได้เลยกับจารีตอื่นๆ อันมีข้อแตกต่างที่ยังไม่ได้รับการปรับให้เข้ากันหรือผ่านการพิสูจน์มาก่อนหน้า ดังนั้นจึงเป็นการไม่ถ่วงน้ำหนักที่จะทำให้นักวิจัยเข้าใจได้ โดยเฉพาะกระบวนการทัศน์ที่นำแนวคิดแบบโบราณ

มาประสานให้เข้ากับ แนวคิดสมัยใหม่ที่มักใช้ความเป็นเหตุเป็นผลเชิงวิทยาศาสตร์เป็นฐานรองรับในขณะที่แนวคิดทางจิตวิทยาของฟรอยด์เข้ากันไม่ได้กับมโนทัศน์ความตายของศรี อรพินโทเนื่องจากไม่มีแง่มุมเชิงจิตวิญญาณ

4. สรุป

มโนทัศน์เรื่องความตายของศรี อรพินโท ถึงแม้จะได้รับอิทธิพลทางแนวคิดจากคัมภีร์อุปนิษัทและภควัทคีตา แต่ก็ไม่ได้หยุดอยู่แค่บทสรุปที่ตายตัวตามความเชื่อหรือจารีตเดิมๆ ดังปรากฏอยู่ในงานเขียนของเขาย่างเช่น สาวิตรี และ The Life Divine เป็นต้นความตายในฐานะเป็นประตูระหว่างโลกนี้กับโลกหน้า ที่แสดงถึงการเปลี่ยนสถานะของวิญญาณจากภาวะหนึ่งไปสู่อีกภาวะหนึ่งแต่ยังขยายความสำคัญของความตายไปยังบทบาทของการเป็นตัวช่วย หรือตัวเร่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทางจิตผ่านการปฏิบัติโยคะองค์รวม เพราะอรพินโทมีวิสัยทัศน์ที่ได้นำความตายซึ่งผูกติดกับชีวิต อันเป็นคู่ตรงข้ามของชีวิตแต่ไม่ใช่คู่ขัดแย้งมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อความสมบูรณ์แบบของชีวิตมนุษย์ที่เป็นไปได้ในชาตินี้ด้วยเหตุที่ศรี อรพินโทตระหนักดีว่าแบบของทุกชีวิตมีความปรารถนา ความไร้ประสิทธิภาพและความตาย ซึ่งเป็นสามสิ่งที่ถูกปกคลุมไว้ แต่อรพินโทเอาความตายมาใช้ในบทบาทของการพัฒนา ศักยภาพ ของ วิญญาณ เพื่อการมีประสบการณ์ในภาวะไร้ขีดจำกัด และนำไปสู่การอยู่เหนืออิทธิพลของความตายส่วนการให้เหตุผลสนับสนุนและโต้แย้ง แนวคิดเรื่องความตายก็เพื่อ

ให้มองเห็นโลกทัศน์ของความตายที่กว้างขวางอย่างที่มีนัยเป็นตามความเป็นจริง ตามฐานะของความตายที่เป็นสัจธรรมหนึ่งของชีวิตที่ทุกคนต้องประสบไม่วันใดก็วันหนึ่ง

การให้เหตุผลสนับสนุนและโต้แย้งต่อศรี อรพินโท โดยสำนักคิดทางปรัชญาในมโนทัศน์เรื่องความตายชี้ให้เห็นว่าแนวคิดสสารนิยมลดคุณค่าของมนุษย์มาอยู่ที่ความเป็นสสารอย่างเดียวทำให้ความหมายของชีวิตและความตายอยู่ที่บทสรุปทางวิทยาศาสตร์ที่ตายตัวหยุดนิ่งอยู่กับบทฤษฎีที่มีและไม่สามารถนำมาอธิบายมโนทัศน์ความตายของศรี อรพินโทได้ ขณะที่แนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของมาร์ติน ไฮเดกเกอร์ และแนวคิดของนักธรรมชาตินิยม สนับสนุนมโนทัศน์ความตายในฐานะเป็นคู่ตรงข้ามกับชีวิตที่รวมกันเป็นหนึ่งมโนทัศน์ความตายในฐานะเปรียบเป็นพระอาทิตย์ อาจถือเป็นตัวแทนของเทพเจ้าที่แสดงออกถึงความมีทิวภาวะ ซึ่งจำเป็นต้องใช้แนวคิดเชิงบูรณาการของปรีภูมิของมนุษย์กับความมีอยู่เบื้องต้นเพื่อให้มนุษย์สามารถเข้าใจได้ส่วนมโนทัศน์ความตายในฐานะเป็นหนทางสู่ความเป็นอมตะการแตกสลายทางรูปทรงซึ่งเปรียบเหมือนเสื้อผ้า และในฐานะเป็นประตูระหว่างโลกนี้กับโลกอื่นทั้งหมดนี้ดูเหมือนจะไม่พอใจชีวิตในภพชาตินี้ที่ยังขาดความสมบูรณ์และพยายามพัฒนาให้ข้ามพ้นสถานะของตนไปสู่สถานะที่ดีกว่ายังโลกอื่นเพื่ออยู่เหนือความตาย โดยมีแนวคิดเชิงเล่นแร่แปรธาตุ และแนวคิดของโสกราตีสมาสนับสนุนส่วนมโนทัศน์ความตายเป็นชีวิตที่ถูกปิดบังผู้เขียนมุ่งมาที่ความตายในฐานะเป็นการฝังตัวอยู่

ของอีโก้มีแนวคิดของจุณมาสนับสนุนที่แสดงให้เห็น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าบางทีอาจเป็นแค่ผลผลิตของ
ว่าอีโก้นำไปสู่ความตาย และเป็นศัตรูต่อการพัฒนา ความคิด

References

- Alfassa, M. (1977). *Collected Works of The Mother*. Pondicherry, Sri Aurobindo : Ashram Press, India.
- _____. (1981). *Mother's Agenda 1961*. Paris, France : Institut de Recherche Évolutives.
- Aurobindo, Sri. (1972). *The Life Divine, Book One : Omnipresent Reality and the Universe*. Printed at Sri Aurobindo Ashram Press, Pondicherry : India.
- _____. (1972b). *Sri Aurobindo Birth Centenary Library*, Volume 5, 12, 13, 18, 19, 20, 29. at Sri Aurobindo : Ashram Press, Pondicherry India.
- _____. (1973). *Savitri: A legend and A Symbol*. Sri Aurobindo Ashram Trust 1997 : Printed at Sri Aurobindo Ashram Press, Pondicherry, Printed in India.
- _____. (2009). *Collected Poems*. Volume 2, The Complete Works of Sri Aurobindo : Printed at Sri Aurobindo Ashram Press, Pondicherry, Printed in India.
- Camus, Albert. (1979). *L'Etranger. Translated by Umpun Otragoola*. 3rd Edition. Bangkok : Duangamol Publishing.
- Coomaraswamy, A. K. (1997). *The door in the sky: Coomaraswamy on myth and Meaning*. Princeton, N.J. : Princeton University Press.
- Chanarong, Nongyao. (1999). *Indian Philosophy*. 2nd Edition. Bangkok : Ramkhamhang University Publishing.
- Edinger, E. F. (1994). *The Mystery of the Coniunctio: Alchemical Image of Individuation*. Toronto, Canada : Inner City Books.
- Hobbes, T. (1991). *Leviathan*. Richard Tuck, ed. Cambridge : Cambridge University Press.
- Jung, C. G. (1966). *The Psychology of the Transference*. In H. Read, M. Fordham, & G. Adler (Eds.), *The collected works of C. G. Jung* (R. F. C. Hull, Trans.). Princeton, NJ : Princeton University Press.
- Jung, C. G. (1968). *Individual Dream Symbolism in Relation to Alchemy*. In H. Read, M. Fordham, & G. Adler (Eds.), *The collected works of C. G. Jung* (R. F. C. Hull, Trans.) Princeton, NJ : Princeton University Press.

- Jung, C. G. (1970). *Mysterium Coniunctionis is: An Inquiry into the Separation and Synthesis of Psychic Opposites in Alchemy*. In H. Read, M. Fordham, G. Adler, & W. McGuire (Eds.), *The collected works of C. G. Jung* (R. F. C. Hull, Trans.). Princeton, NJ : Princeton University Press.
- Kaewopas, T. (1986). *Eastern-Western Philosophy & Religion*. Bangkok : Thammasarn Publishing Co., Ltd.
- Kummeungsan, B. (2008). *Basic Problems of Philosophy*. Bangkok : Mahamakut Buddhist University.
- Leman-Stefanovic, Ingrid. (1987). *The Event of Death: A Phenomenological Enquiry*. Dordrecht, Netherlands : MartinusNijhoff Publishers.
- Mukherjee, Jugal Kishore. (1975). *The Destiny of the Body: The Vision and the Realisation in Sri Aurobindo's Yoga*. Pondicherry: Sri Aurobindo International Center of Education.
- Momeyer, Richard, W. (1988). *Confronting Death*. Bloomington : Indiana University Press.
- Meesub, G. (2006). *Sigmund Freud : Autobiography and Freud Therapy*. Bangkok : Matichon Publishing House.
- Rinpoche, S. (2002). *Glimpse After Glimpse Daily Reflection on Living and Dying: Intellectual Lesson from Vajrayana*. Translated by Pojanachantarasanti. 2nd Edition. Bangkok : KomolChemethong Foundation Publishing.
- Schwarz, A. (2000). *Kabbalah and Alchemy: An essay on common archetypes*. Northvale, NJ : Jason Aronson, Inc.
- Sharma, C. (1987). *A Critical Survey of Indian Philosophy*. Delhi : Motilal Banarsidass Publishers Private Limited.
- The Royal Society. (2012). *Indian Philosophy*. 4th Edition. Bangkok : Aroon Publishing House Part., Ltd.
- The Dalai Lama. (2013). *Sleeping, Dreaming, and Dying: An Exploration of Consciousness with The Dalai Lama*. Translated by Sodsai Khantiworapong. Bangkok : Phaphpim Part., Ltd.
- Tredennick, H. (2007). *Plato: The Last Days of Socrates*. Translated by Gingkaew Uthagorn. Nonthaburi : Amarin Printing Publishing. Co., Ltd.

- Wistavesh, W. (1989). *Introduction to Ethics: Human and Ethics Problems*. 7th Edition.
Bangkok : AksornJaroentusn Publishing.
- _____. (1992). *General Philosophy: Human World and Meaning of Life*. 13th Edition.
Bangkok : Aksorn Jaroentusn Publishing.

